

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ελένη Καραντζόλα Καλλιόπη Κύρδη
Τατιάνα Σπανέλλη Θεοδώρα Τσιαγκάνη

ΓΛΩΣΣΑ

Πρώτο τεύχος

Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Γράμματα Λέξεις Ιστορίες

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ελένη Καραντζόλα, Επίκουρη Καθηγήτρια
του Πανεπιστημίου Αιγαίου
Καλλιόπη Κύρδη, Εκπαιδευτικός
Τατιάνα Σπανέλλη, Εκπαιδευτικός
Θεοδώρα Τσαγκάνη, Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Βασίλειος Αναγνωστόπουλος, Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Ιωάννης Λεβεντόπουλος, Σχολ. Σύμβουλος
Λυδία Αμπόνη-Τσούρα, Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Λήδα Βαρβαρούση, Σκιτσογράφος-Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βασίλειος Βουβονίκος, Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτ.
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Γεώργιος Οικονόμου, Μόνιμος Πάρεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
& ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

**Ελένη Καραντζόλα Καλλιόπη Κύρδη
Τατιάνα Σπανέλλη Θεοδώρα Τσιαγκάνη**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ Μεταίχμιο

ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Γράμματα Λέξεις Ιστορίες

ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

**Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία
Πράξεων 2.2.1.α: «Αναμόρφωση των
προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ Πρόεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και
παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και
το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από
εθνικούς πόρους.**

**Η προσαρμογή του βιβλίου έγινε από την Ομάδα
ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού
προσβάσιμου από αμβλύωπες μαθητές, του
έργου «Σχεδιασμός και Ανάπτυξη προσβάσιμου
εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές
με αναπηρίες – Οριζόντια Πράξη»**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΥΜΒΟΛΩΝ

Γράφουμε και διαβάζουμε

Κάνουμε κάτι όλοι μαζί

Συζητάμε

Θυμόμαστε ξανά

ο Άρης

ο Ορφέας

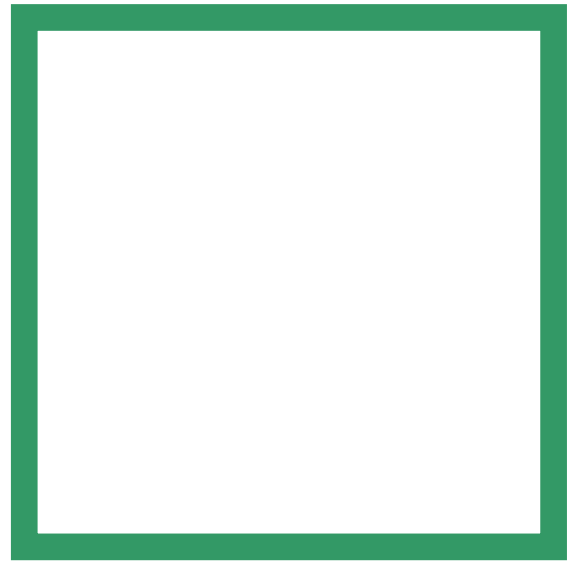
η Μαρίνα

η Ιωάννα

ο Σαμπέρ

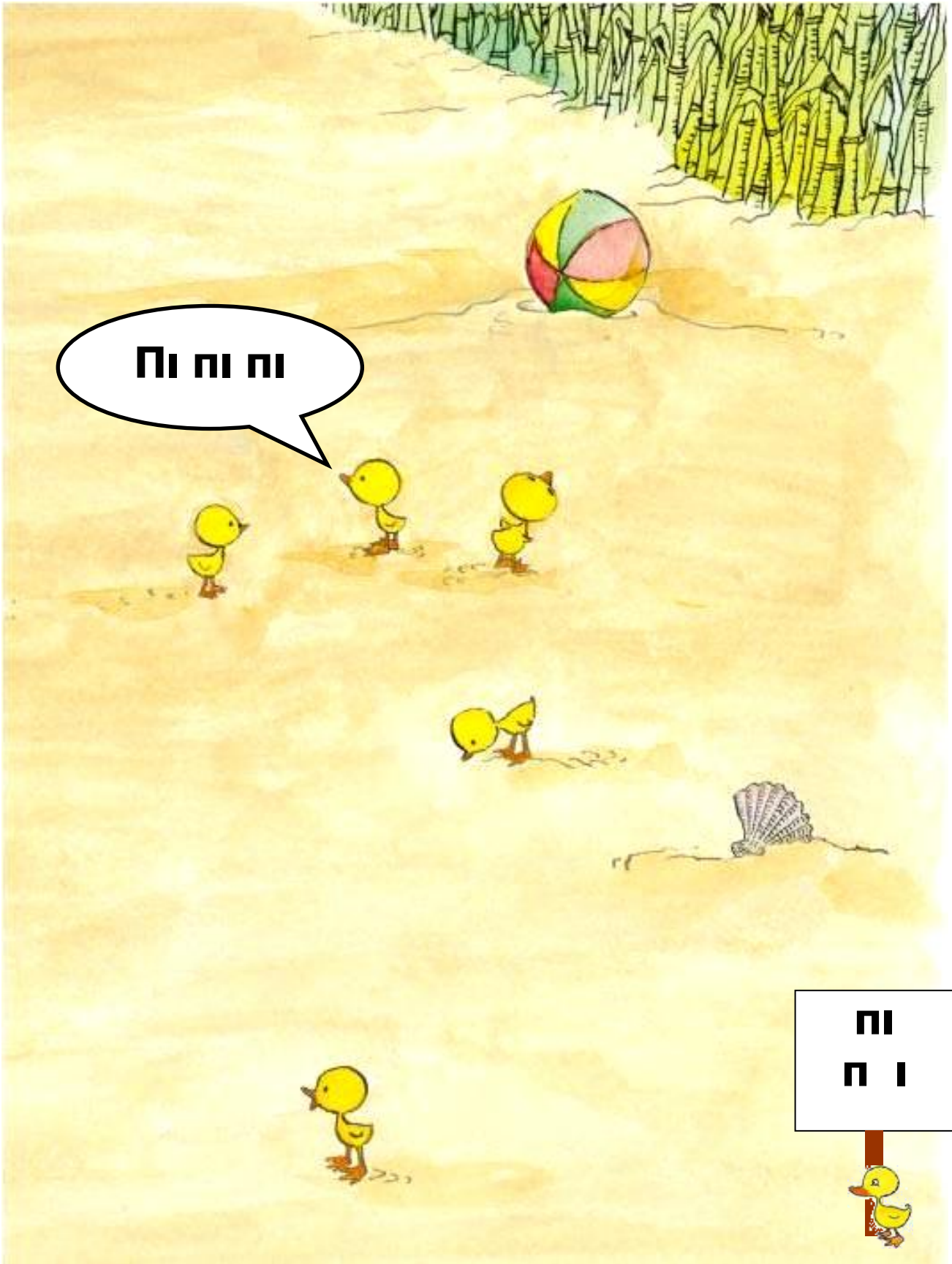

ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΡΗΣ;

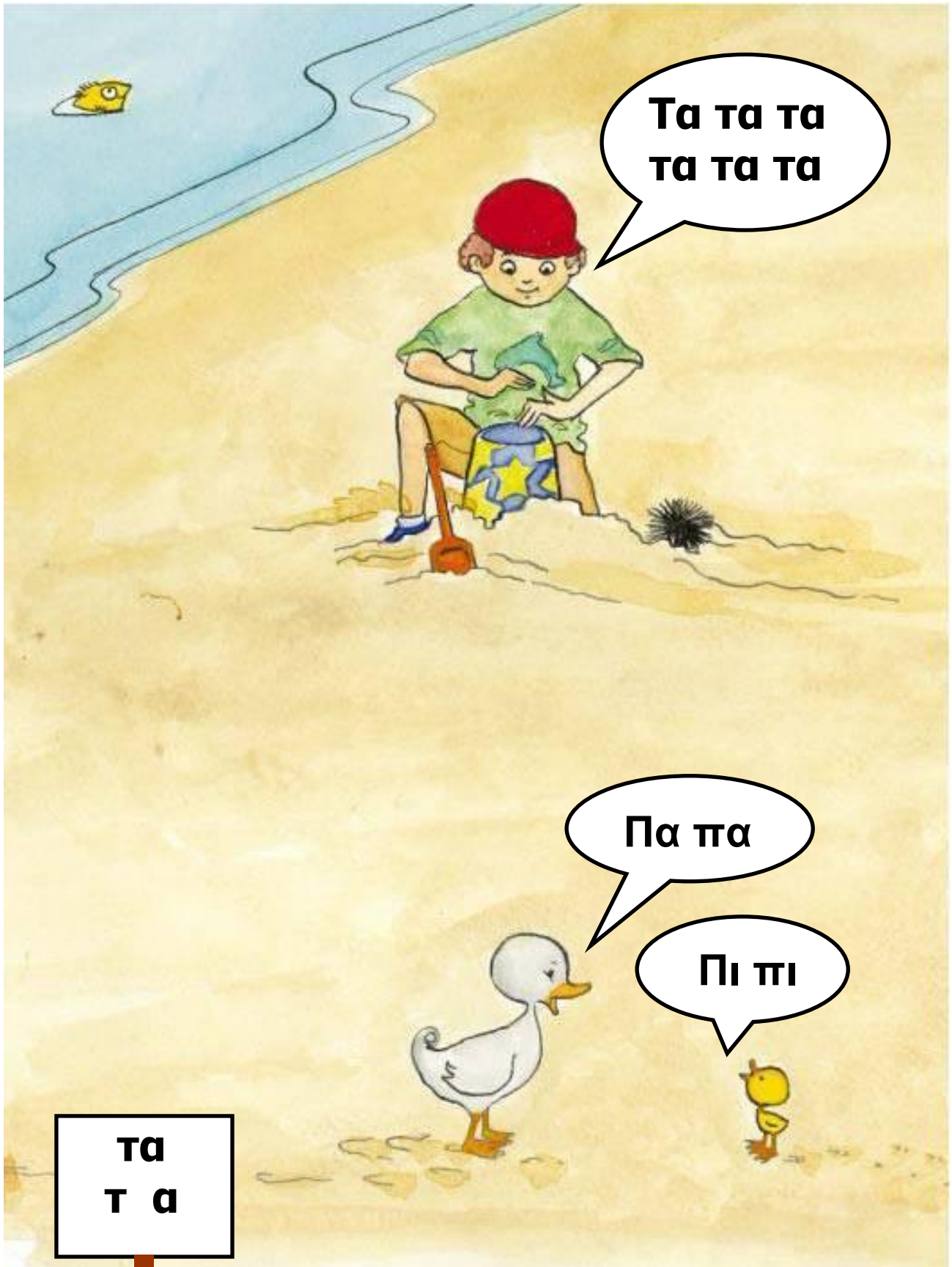

па
па

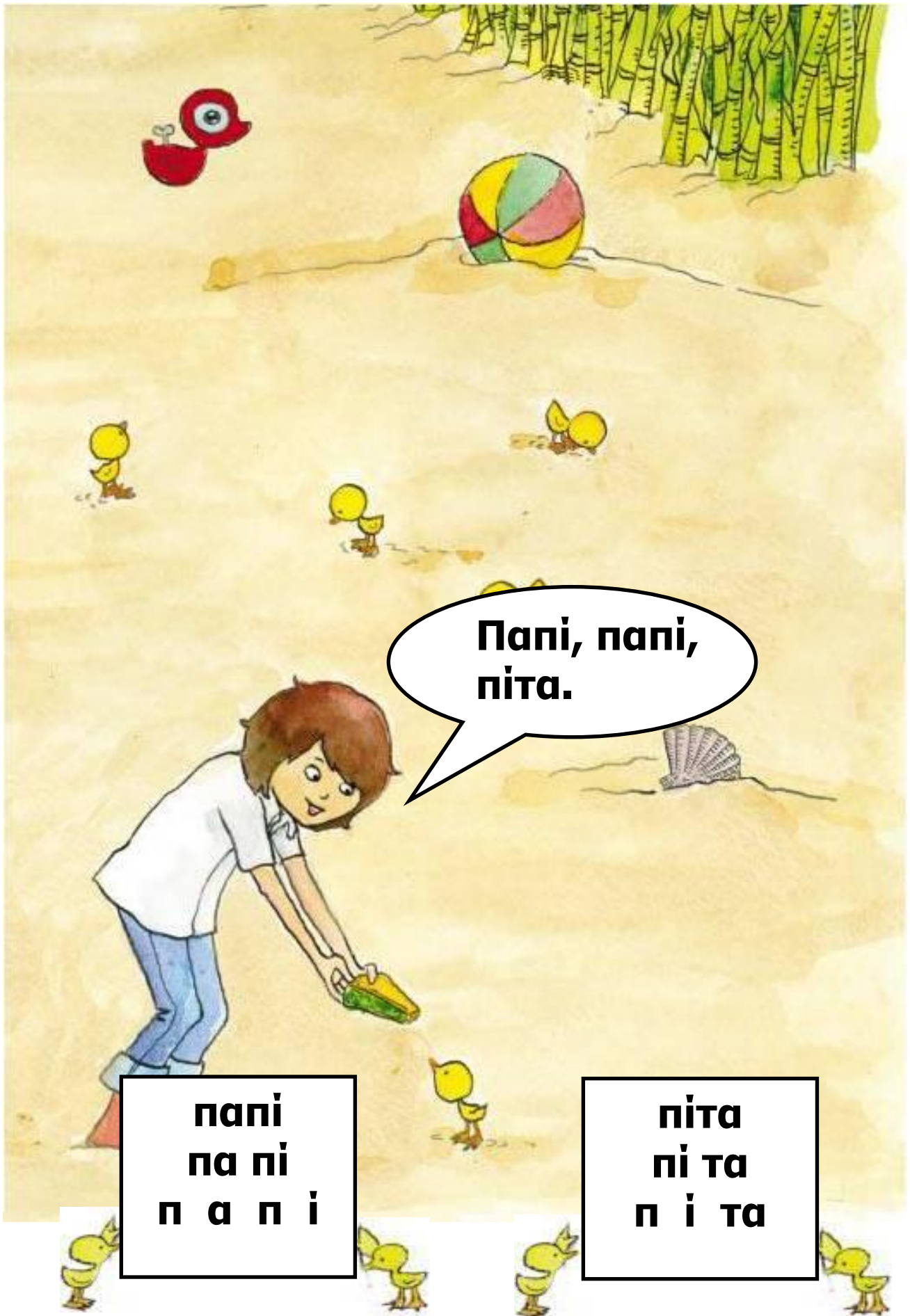
וח וח וח

וח
ו ח

τα
τα

Παπί, παπί,
πίτα.

παπί
παπί
παπί

πίτα
πίτα
πίτα

**Πού είναι το παπί;
Είναι πάνω στην πατάτα.**

**πατάτα
πα τά τα
πα τ ά τ α**

**ΠΟ
Π Ο**

**ΤΟ ΠΑΠΙ
Τ Ο ΠΑΠΙ**

**Πού είναι το παπί;
Είναι πάνω στο τόπι.**

Πι τι πι

**τόπι
τό πι
τό πι**

Λα λα λα

Ε ε!
Άρη, έλα!

λα
λ α

έλα
έ λα
έ λ α

Α, να ένα παπί

ν α

**έ να
έ ν α**

**πα π ί
πα π ί**

με ένα πανί.

μ ε

**πα νί
πα νί**

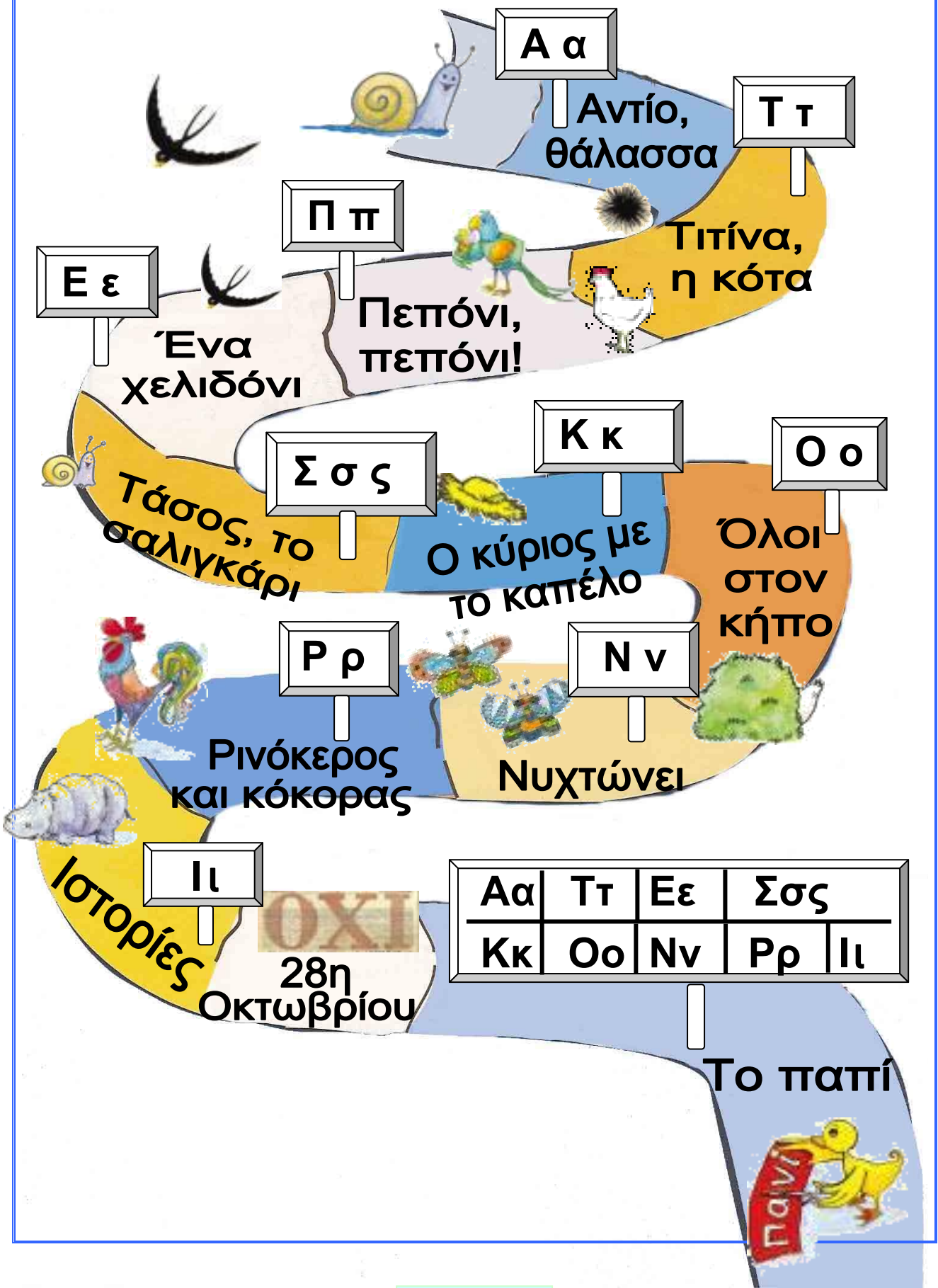

– Τι κάνεις στα καλάμια, Άρη;

– Βλέπω ένα σαλιγκάρι,
τις κεραίες του κουνάει
και το σπίτι του φοράει.

Η ΠΑΡΕΑ

Αντίο, θάλασσα

– Άρη, Μαρίνα! Ελάτε! Πάμε.

– Αα, μαμά, έλα!

Ένας αχινός!

Θα πάρω άμμο από την παραλία.

– Αντίο, θάλασσα.

Αα Αα Αα

Α α

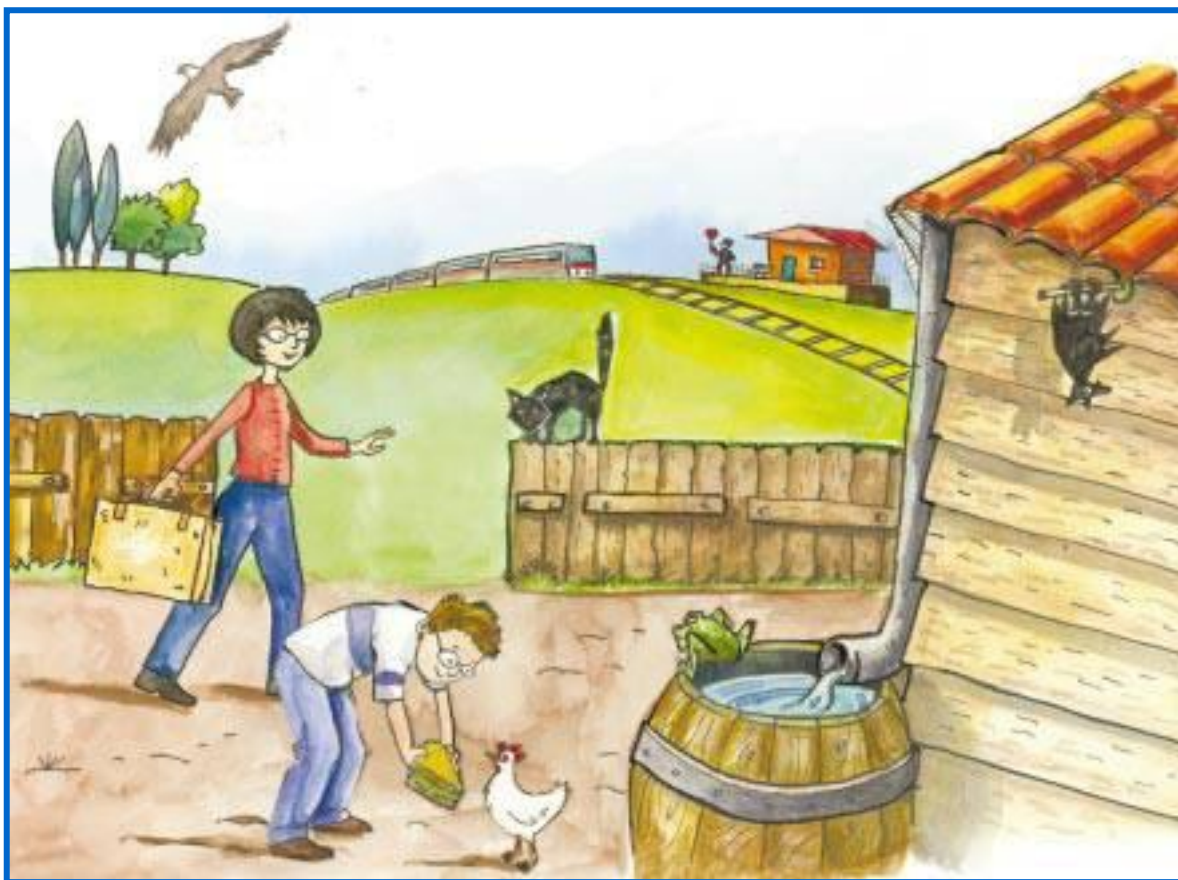
Συμπλήρωσε τα Α α και βρες τι έγραψε η Μαρίνα στην άμμο.

Αχ, και να 'μουν αχινός,
βουτηχτής αληθινός,
στην άμμο να ξαπλώνω,
τα αγκάθια μου να απλώνω!

Τιτίνα, η κότα

– Τιτίνα! Τιτίνα, έλα, πίτα!

– Ορφέα, Ορφέα!

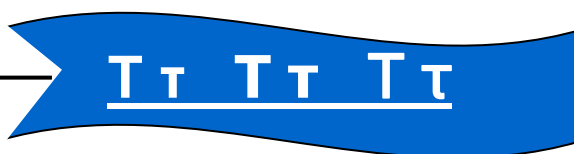
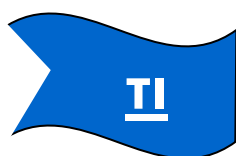

– Τι είναι, μαμά;

– Άσε πια την κότα.

Το τρένο θα φύγει. Πάμε.

Τ τ

**Τι τρώει η Τιτίνα, η κότα;
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν τ
και θα το μάθεις.**

τυρί

πατάτα

καρότα

ψάρι

πίτα

καραμέλα

**Ταξιδεύω με το τρένο,
τρέχω, τρέχω δίχως φρένο.
Κι ο αετός φωνάζει:
«Εε, Τιτίνα, πάτα γκάζι».**

Πεπόνι, πεπόνι!

– Παππού, ένας παπαγάλος!

– Παπαγάλε, θέλεις πεπόνι;

– Πεπόνι, πεπόνι.

– Παπαγάλε, θέλεις παγωτό;

– Παγωτό, παγωτό.

Π π Π π Π π

Π π

Τι θέλει να φάει ο παπαγάλος;
Γράψε τα Π π και θα το μάθεις.

___αγωτό, ___αγωτό.

___ε___όνι, ___ε___όνι.

Παπαγάλε μου, τι είδες;

Είδα ένα σπίτι στην παραλία.

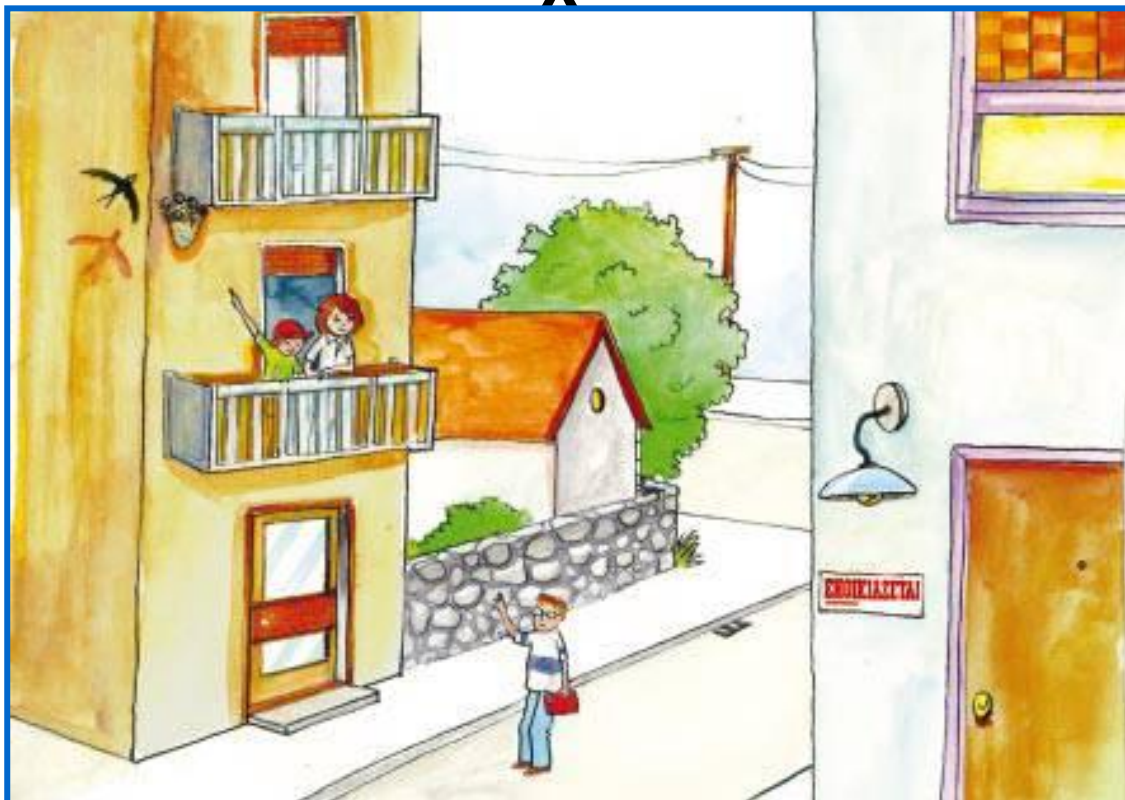
Τι άλλο είδες;

Ένα παλάτι

Ένα παλάτι από αλάτι.

Ένα χελιδόνι

– Εδώ είναι ακόμα το χελιδόνι;

– Εδώ είναι. Έλα να δεις τι έχει.

– Τι έχει;

– Έχει πέντε μικρά.

– Πετάνε;

– Πετάνε όλα. Έλα.

έχει

Εε Εε Εε

Ε ε

Συμπλήρωσε τα Ε ε και βρες πόσα χελιδόνια έχει η φωλιά.

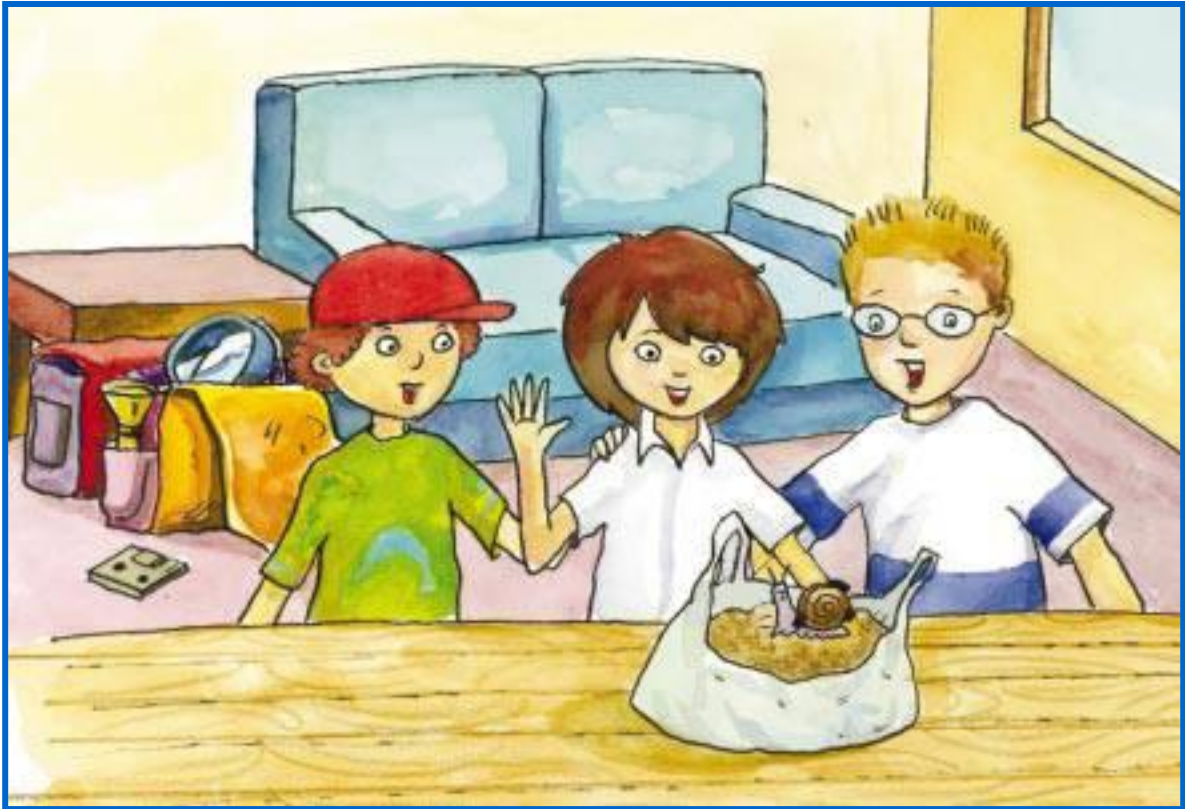

___χει π___ντ___ χ___λιδόνια.

Ένα μυστήριο ελικόπτερο είδα
χθες στην εφημερίδα.
Είχε ελέφαντα πιλότο,
για τιμόνι ένα μπισκότο.

Τάσος, το σαλιγκάρι

– Ένα σαλιγκάρι μέσα στη σακούλα!

– Α! Το σαλιγκάρι από την παραλία.
Το λένε Τάσο.

– Τάισέ το.

– Τι;

– Σαλάτα.

Σ σ σ Σ σ σ Σ σ σ

Σ σ ς

Ποιος κρύφτηκε μέσα στη σακούλα;
Γράψε τα σ ς και θα το μάθεις.

Ο Τά__ο__, το __αλιγκάρι.

Σαλιγκάρι, σαλιγκάρι,
μήπως να σε πω Σαλιάρη;
Μήπως Τάσο; Μήπως Σούλη;
Μήπως να σε πω Σπιτούλη;

Ο κύριος με το καπέλο

– Ένας κύριος στον κήπο!

– Κοίτα τι φοράει!

– Ένα καπέλο και ένα κόκκινο σακάκι.

– Έχει έναν σάκο και ένα πακέτο.

– Τι να έχει ο σάκος;

– Α! Έχει μια κότα!

και

Κ κ Κ κ Κ κ

Κ κ

Η γάτα πέρασε μόνο από μέρη που έχουν κ.

Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν κ και θα μάθεις ποια είναι.

ο κήπος

η σκάλα

η φωλιά

τα κεραμίδια

Τι να έχει το πακέτο;

Μήπως κόκορα,

καρότα;

Μήπως μια μεγάλη κότα;

Κι άμα έχει καναρίνι;

Ένα γλέντι που θα γίνει!

Όλοι στον κήπο

– Να ο σάκος.
Τι άλλο να έχει μέσα; Πάπιες;

– Και άλλες κότες;

– Όχι! Έχει ποντίκια.

– Σιγά μην έχει και οχιές!

– Πάμε στον κήπο να δούμε.

όχι

οο οο οο

Ο ο

Η γάτα ψάχνει ένα ποντίκι.

Για να το βρει, πρέπει να ακολουθήσει τον δρόμο με τα περισσότερα ο. Βοήθησέ τη.

Οκτώ μεγάλοι ποντικοί
δύο μέρες νηστικοί,
ονειρεύονται ομελέτα
με ντομάτα, αυγά
και φέτα.

Νυχτώνει

– Να, μια λίμνη με νούφαρα!

– Νυχτώνει. Κάτι ακούω.

– Σσς... Τι να είναι;

– Λες να είναι η κότα;

– Λες να είναι νυχτερίδα;

– Πάμε σπίτι.

είναι

Nv Nv Nv

N v

Ποιοι είναι οι ήρωες παραμυθιών που προτιμά ο Άρης;

Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν v και θα το μάθεις.

ο Πινόκιο

η νεράιδα

ο λύκος

η αλεπού

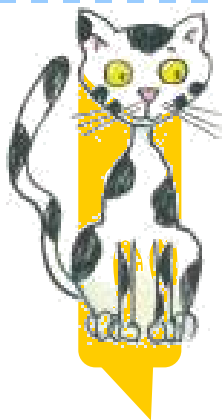

η Κοκκινοσκουφίτσα

ο νάνος

Πάνω από τη λίμνη, να!

Πετάνε η Νένα κι η Νανά.

Τη νύχτα πάνω απ' το νερό
στήνουνε ξέφρενο χορό.

Αχ! Να τις πιάσω δεν μπορώ!

Ρινόκερος και κόκορας

Άρη, ένα κορίτσι στο παράθυρο.

– Η Ιωάννα! Είναι στην τάξη μου.

Όλη μέρα τραγουδά:

«Ρινόκερος και κόκορας,
κότα, αετός και κόρακας
παρέα περπατάνε
σε παραλία πάνε».

Ρ ρ Ρ ρ Ρ ρ

Ρ ρ

Συμπλήρωσε τα Ρ ρ που λείπουν και διάβασε τι λέει η Ιωάννα στον παπαγάλο.

___ένο, πά___ε το κα___ότο.

Ιωάννα, πρώτα ρώτα
αν τα τρώω τα καρότα.

Γιατί προτιμώ τα σπόρια,

τα καρύδια και τα ρόδια.

Ιστορίες

– Παππού, παππού!
Πες μια ιστορία.

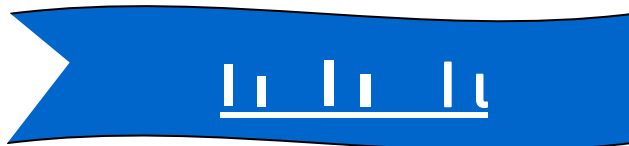
–Τι ιστορία, Ιωάννα;
Μια ιστορία με ιππότες;

– Όχι, την ιστορία με τον ιπποπόταμο.

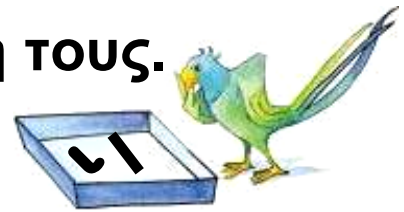
– Μια φορά ένας ιπποπόταμος...

Ι ι

Ο παπαγάλος έκρυψε τα Ι ι.
Βρες τα Ι ι και βάλε τα στη θέση τους.

το χελ__δόν__

η __ωάννα

ο __πποπόταμος

το ελάφ__

Ίπποπόταμε, πού πας;

Πάω μέχρι το ποτάμι
για να φάω ένα καλάμι.

Και τι έχεις στο σακί;

Ένα κόκκινο κουτί.

Η 28η Οκτωβρίου

1

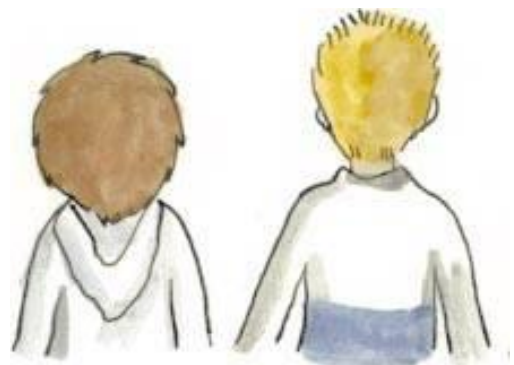

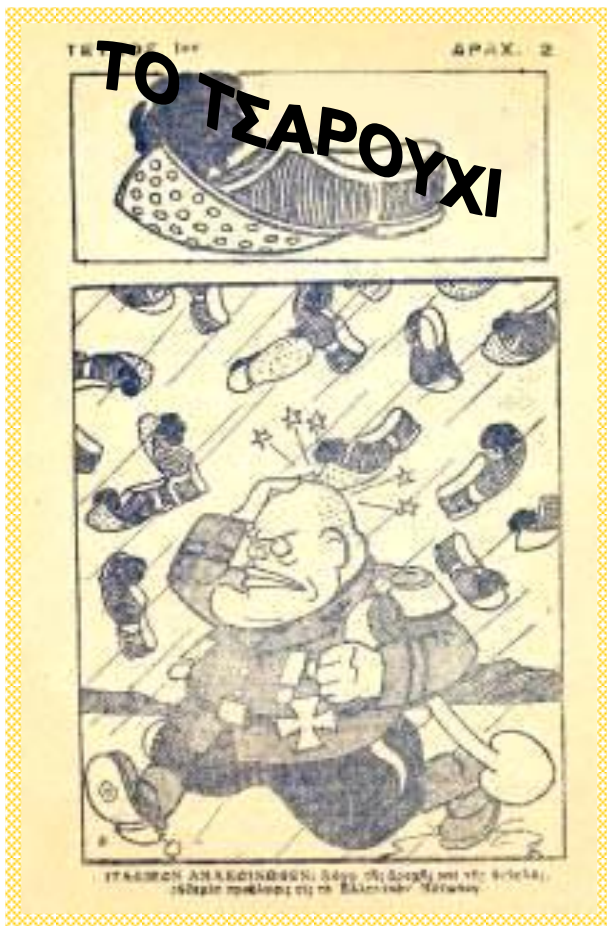
2

3

ΟΙ ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΟΥ 1940

4

Το τσαρούχι... (Small text columns describing the cartoon's political context)

6

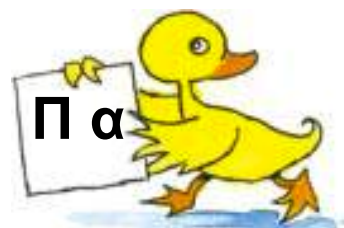
7

8

Το παπί

Μια φορά ένα Παπί
είχε χάσει ένα Πι,
είχε μείνει με το Πα
κι έλεγε όλο «Πα Πα Πα».

👉

Περπατούσε, προχωρούσε
και κοιτούσε και ρωτούσε:
Πού θα βρω, ποιος θα μου πει
ένα Πι, ωραίο Πι;

👉

Έψαξε σ' όλα τα μέρη,
βρήκε Πι από Πιπέρι,
βρήκε Πι από Πιπίλα
και το έπιασε τσαντίλα.

👉

Βρήκε Πι από Πιρούνι,
βρήκε Πι από Πιτσούνι*,
βρήκε Πι από Πινέζα
και το πάτησε και – τέζα!

* ΠΙΤΣΟΥΝΙ: μικρό περιστέρι

Τέλος, φόρεσε ένα Νι,
ένα Νι από Πανί,
κι ήταν πια χωρίς το Πι,
ένα Πάνινο Παπί.
Παυλίνα Παμπούδη

Παμπούδη, Π. 2000. Παραμυθοτράγουδα και
καληνύχτες. Αθήνα: Πατάκης

ΜΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

Θέατρο Σκιών

– Θέατρο Σκιών. «Ο Καραγκιόζης θαλασσόλυκος».

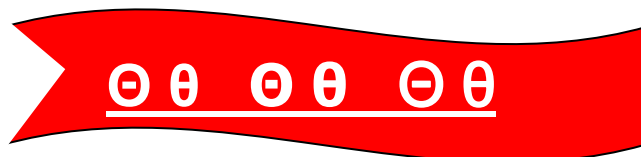
Μια παράσταση από τον Σπαθάρη.

– Κρατά ένα θεόρατο σπαθί.

Έχει και ένα καλάθι.

Θα πάμε στο θέατρο;

Θ Θ

Τι θα πάρει ο Καραγκιόζης στο ταξίδι του;

Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν θ και θα το μάθεις.

καλάθι

κιθάρα

σπαθί

θήκη

βαλίτσα

θερμόμετρο

Μπαμπάκο, τι θα φάμε;
Η κοιλιά μου γουργουρίζει
και η πείνα με θερίζει.

Μία φέτα κολοκύθι
κι ένα ολόκληρο ρεβίθι.

Μύτη σαν σαλάμι

– Καλημέρα σας! Είμαι ο Μορφονιός με το όνομα.

– Μμμ! Όνομα και πράμα.

– Αχ! Η μύτη μου!

– Μύτη είναι αυτό; Σαν σαλάμι είναι!

– Μη, με πονάς! Άσε με πια.

Μ μ Μ μ Μ μ

Μ μ

Ποια είναι τα άλλα έργα του Καραγκιόζη που έχει δει η Μαρίνα; Βάλε σε κύκλο τους τίτλους που έχουν Μ μ.

**Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ**

**ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ**

**Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΜΑΕΣΤΡΟΣ**

Μένα με λένε Μορφονιό
αλλιώς χρυσό καμάρι
κι οι μορφονιές τρελαίνονται
ποια θα με πρωτοπάρει.

Από παράσταση Καραγκιόζη
του Αντώνη Μόλλα

Μήλα και καμήλα

– Σήμερα ήρθε ο πασάς από το νησί.

– Τι; Ήπιαε όλο το κρασί;

– Με κέρασε και τρία μήλα.

– Τι; Έπεσε από την καμήλα;

– Μαρίνα, μια γάτα στη σκηνή!

Η η Η η Η η

Η η

Τι λέει η κότα; Συμπλήρωσε τα Η η και θα το μάθεις.

Μ__ μιλάτε, πάπιες!
__ παράστασ__
με τ__ γάτα αρχίζει.

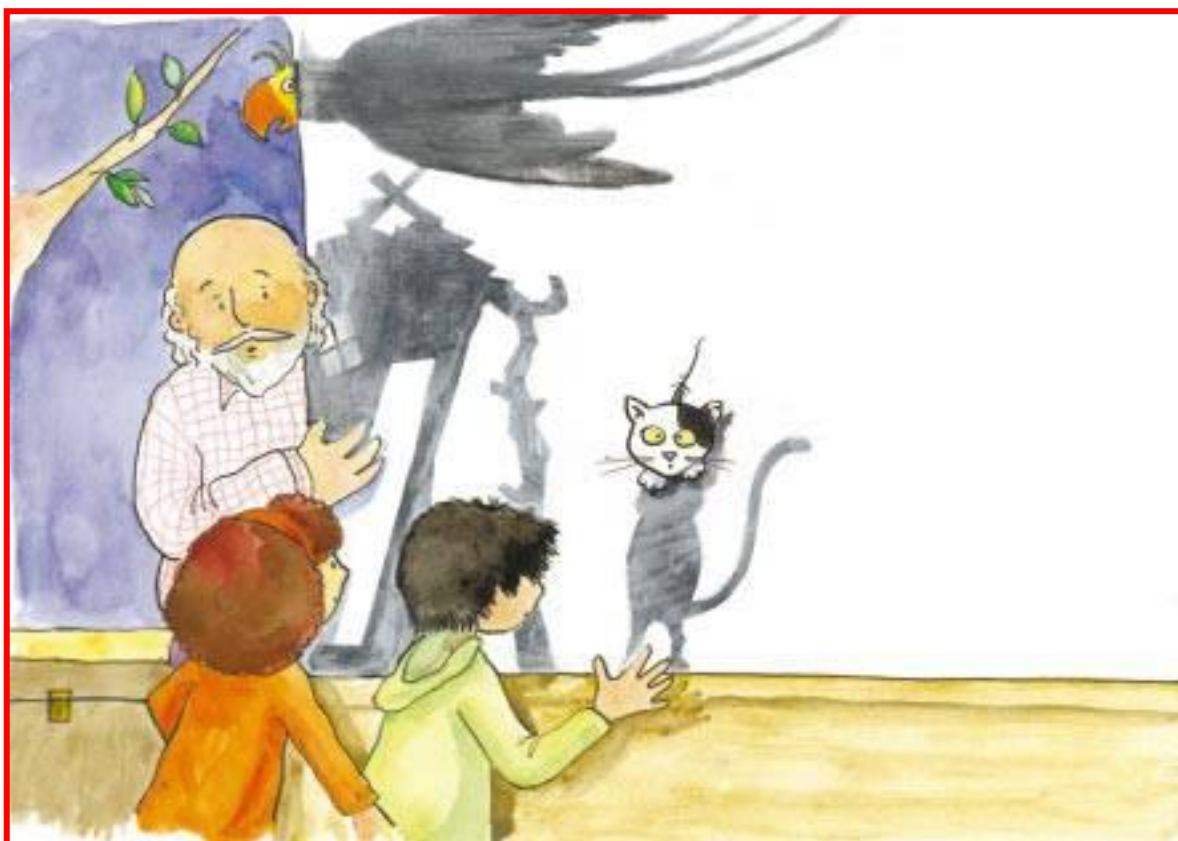
Παίζουμε κρυφτό;

Ανεβαίνω στη μηλιά
και πατώ στη λεμονιά.

Πίνω το γλυκό κρασί
με την κούπα τη χρυσή.
Γάτα, τα φυλάς εσύ.

Γάτα και παπαγάλος

– Ο παπαγάλος μου!

– Καλή μου γάτα, έλα εδώ.

Γιατί έσκισες το πανί;

– Σήμερα ήταν η παράσταση της γάτας.

Γατάκι, μας έκανες και γελάσαμε.

– Έκλεψες την παράσταση.

Γυ Γυ Γυ

Γ γ

Τι λέει ο παπαγάλος; Συμπλήρωσε τα Γ γ και διάβασε.

__άτα, __άτα!
Πέτα, αν θες, και πιάσε με.

Γιατί γελάνε οι ακρίδες,
οι γορίλες κι οι γαρίδες;
Γιατί η γάτα κάνει μάγια
για να γίνει κουκουβάγια;

Ένα λεμόνι με φτερά

– Πού είναι ο παπαγάλος;

– Λες να είναι στην κασέλα;

– Λες να είναι στο καλάθι;

– Λες να πήγε σπίτι;

– Να τος! Πήγε στη λεμονιά.

– Σαν λεμόνι με φτερά!

Λ Λ Λ Λ Λ

Λ λ

**Τι θα ήθελε να είναι ο παπαγάλος;
Γράψε τη λέξη, τόνισέ την και διάβασε.**

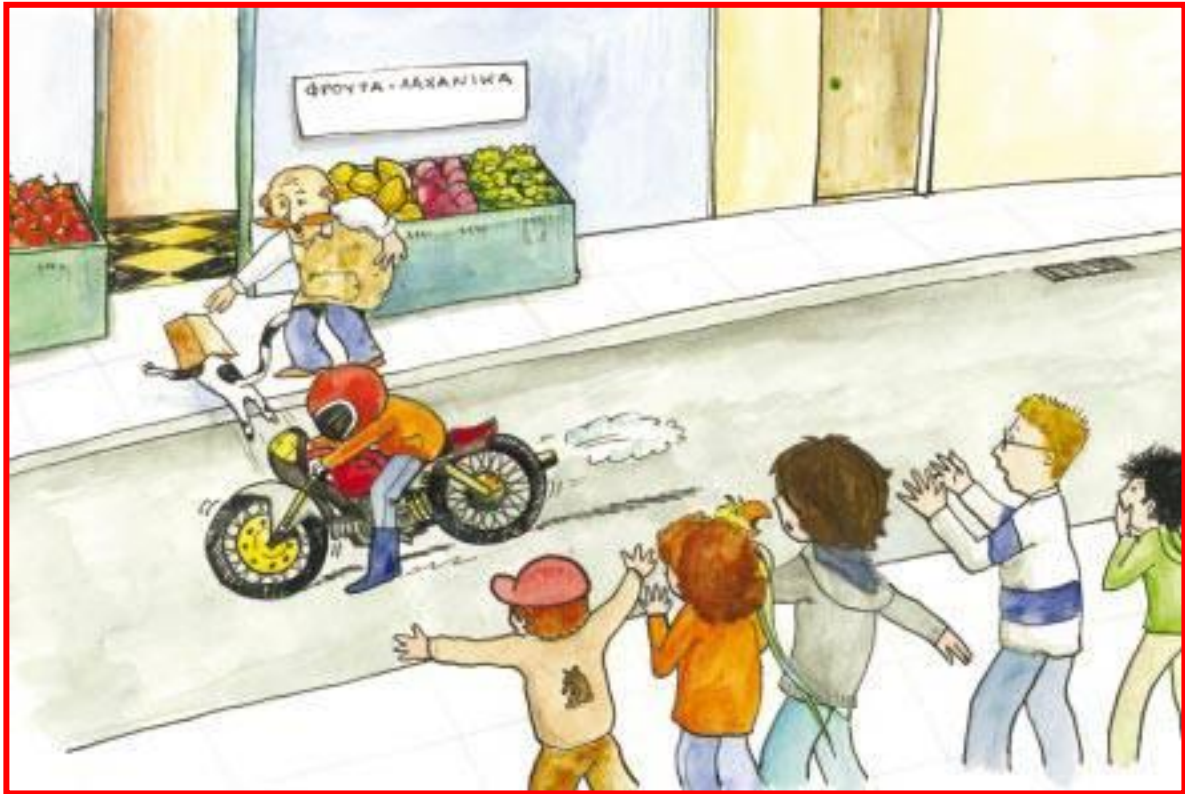
Θα ήθελε να είναι _____ .

**Αν ήμουνα λαγός;
Θα κρυβόμουν στο λιβάδι.
Αν ήμουν πεταλούδα;
Θα κρυβόμουν στα λουλούδια.
Μα αν ήμουν αγελάδα,
θα καθόμουν στη λιακάδα.**

Χάσαμε τη γάτα

– Βρήκαμε τον παπαγάλο,
αλλά χάσαμε τη γάτα.

– Να τη στον δρόμο.

– Αχ! Ένα μηχανάκι! Γάτα, πρόσεχε!
Τρέχα γρήγορα!

– Χώθηκε στη χαρτοσακούλα! Σκόρπισε
και τα λάχανα. Πάλι θάλασσα τα έκανε!

Χχ Χχ Χχ

Χ χ

Τι πέταξε κάτω η γάτα;
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν χ
και θα μάθεις.

χόρτα

μήλα

λάχανα

αχλάδια

Να 'χανα, τι να 'χανα,
να 'χανα τα λάχανα.
Αχ, με τόσα χάχανα
έχασα τα λάχανα.

Ένα ζιζάνιο στη ζύμη

– Εδώ είναι η γάτα; Έκανε πολλές ζημιές;

– Όχι και τόσες!
Σκόρπισε τη ζάχαρη στο τραπέζι.
Ύστερα πάτησε στη ζύμη.

– Και τώρα πού είναι;

– Να τη στο καζάνι με τη σοκολάτα.

– Είναι μεγάλο ζιζάνιο.

Ζ Ζ Ζ Ζ Ζ Ζ

Υ Υ Υ Υ Υ Υ

Υ υ Ζ ζ

Τι δοκίμασε η γάτα; Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν ζ.

ζάχαρη

ρυζόγαλο

πάστα

Τι της άρεσε περισσότερο; Βάλε σε κύκλο τη λέξη που έχει υ και διάβασέ τη.

μηλόπιτα

κέικ

ρυζόγαλο

Ζάχαρη, ζύμη, παγωτά,
ρυζόγαλο, ζαχαρωτά,
ένα καζάνι σοκολάτα...
Κι άλλη ζαβολιά η γάτα.
Δυο μεγάλες τούμπες κάνει,
να τη μέσα στο καζάνι.

Στο ζαχαροπλαστείο του Γλυκόσαυρου

- Πες μου πού να βρω
τον Γλυκόσαυρο;

- Να 'μαι!

Σε μια σκάφη μαρμελάδα
μπήκα να δροσιστώ.

Με του μπακλαβά το φύλλο
τώρα θα τυλιχτώ.

Εγώ όλο τον χρόνο προσπαθούσα να φτιάξω
το πιο γλυκό γλυκό που έγινε ποτέ.

Και το μεγαλύτερο παγωτό του κόσμου
το 'κανα, και το άγαλμα της
προπροπροπρογιαγιάς μου το 'φτιαξα
με ζελέ φράουλα.

Αλλά το πιο γλυκό γλυκό, τίποτα.

Δε μου πετυχαίνει.

Μαριανίνα Κριεζή
Από την παιδική ραδιοφωνική εκπομπή
«Εδώ Λιλιπούπολη», α' μετάδοση από
το Γ' πρόγραμμα της ΕΡΑ, 31/12/1987

ΤΟ ΣΥΝΝΕΦΟ ΕΦΕΡΕ ΒΡΟΧΗ

Ου ου

Μου χαρίζεις
την ουρά σου;

Ωω Ββ

Με βάρκα
και σωσίβιο

Δ δ

Μόνος
στο σκοτάδι

Ξ ξ

Το παράξενο ταξίδι
της Συννεφένιας

Φ φ

Χωρίς φως

Ψ ψ

Ψιχάλες

Πουπουλένια
σύννεφα

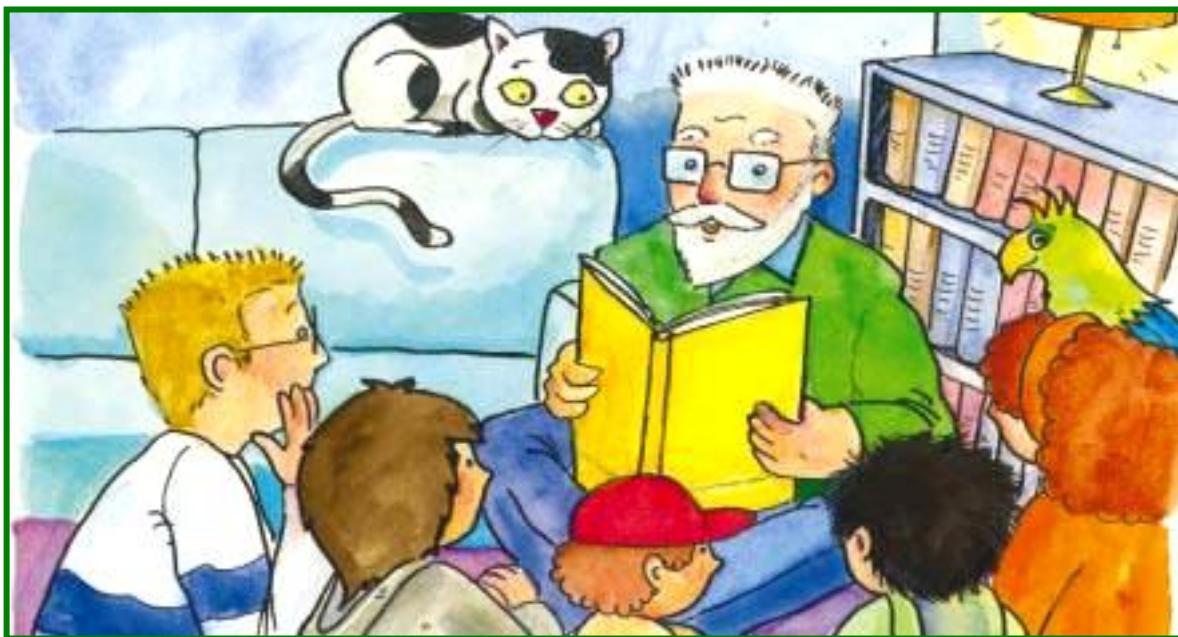

Ου ου	Ωω	Ββ	
Δδ	Φφ	Ξξ	Ψψ

Καλά
Χριστούγεννα,
καλή χρονιά

Μου χαρίζεις την ουρά σου;

Ένα απόγευμα ο παππούς διαβάζει στα παιδιά ένα παραμύθι. Έξω βρέχει.

– Κάποτε ήταν ένας σκύλος που δεν του άρεσε η ουρά του. Ήθελε μια άλλη ουρά.

– Αλεπού, χάρισέ μου τη γούνινη ουρά σου.

– Όχι. Ζήτα από το γουρούνι τη γυριστή ουρά του.

– Γουρούνι, χάρισέ μου τη γυριστή ουρά σου.

– Όχι. Κάθε ζώο έχει την ουρά που του ταιριάζει.

Ού ού Ου Ου

Ου ου

Ο σκύλος ζήτησε κι από άλλα ζώα την ουρά τους. Ποια ζώα ήταν; Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν ΟΥ και θα το μάθεις.

η αρκούδα

ο λύκος

ο κάστορας

το άλογο

η στρουθοκάμηλος

το κουνέλι

Τι ουρά να μου ταιριάζει;

Φουντωτή ή πουπουλένια;

Παρδαλή ή λουλουδένια;

Μια ουρά με μαύρες βούλες

ή με κόκκινες καρδούλες;

Με βάρκα και σωσίβιο

– Νύχτωσε. Ώρα να γυρίσουμε σπίτι!

– Ο κήπος πλημμύρισε.

– Και τώρα; Πώς θα περάσουμε;

– Βρήκα τη λύση! Με βάρκα.

– Σιγά μη βάλουμε και σωσίβιο!

– Ένα κουτάβι στο πεζούλι!

– Είναι μόνο του μέσα στη βροχή.

– Πάω να το βοηθήσω.

Β β Β β Β β

Ω ω Ω ω Ω ω

Β β Ω ω

Συμπλήρωσε τα Ω ω που λείπουν.
Βάλε τόνο όπου χρειάζεται. Θα μάθεις
τι τραγουδάει ο πράσινος βάτραχος
στη βροχή.

__ρα για χορό!

Τρέχ__, γελά__ και βουτά__,
τη βροχή την αγαπά__.

Συμπλήρωσε τα Β β που λείπουν και
διάβασε τι απαντάει ο πιτσιλωτός βάτραχος.

__αρέθηκα να ζω μες στη __ροχή,
__ουτιές να ρίχνω ως το πρωί.

Με ένα παπούτσι για καράβι
ταξιδεύει το κουτάβι.
Κάνει τα χέρια του χωνί,
βάζει δυνατή φωνή.
— Το καράβι μου βουλιάζει
κι όπου να 'ναι σκοτεινιάζει.

Μόνος στο σκοτάδι

– Πώς βρέθηκες εδώ κουταβάκι;

– Μάλλον έχασε τον δρόμο του.

– Καλά, και πώς ανέβηκε στο πεζούλι;

– Θα πάτησε στη σανίδα.

– Το καημένο, μόνο του στο σκοτάδι και τη βροχή. Τρέμουν τα ποδαράκια του.

– Με λίγα χάδια στη μουσούδα θα είναι μια χαρά.

– Δώστε του και λίγο γάλα.

Δ δ Δ δ Δ δ

Δ δ

Συμπλήρωσε τα Δ δ που λείπουν και διάβασε τι σκέφτεται το κουτάβι.

___ε θέλω γάλα, ούτε μακαρονά___α!
___ώσε μου ___υο κόκαλα μεγάλα.

Δε φοβάμαι το σκοτάδι.
Είμαι δυνατό κουτάβι.
Οι αστραπές δε με τρομάζουν
κι οι βροντές με διασκεδάζουν.

Χωρίς φως

– Ωχ! Σκοτάδι!

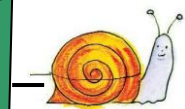
– Και φοβερές αστραπές.

– Μη φοβάστε! Ιωάννα, φέρε τον φακό.
Κι εγώ, όταν ήμουν μικρός, φοβόμουν
τις αστραπές. Φοβόμουν όμως
περισσότερο το δυνατό φύσημα
του ανέμου.

Τότε η γιαγιά μου, η Φανή, μου έλεγε μια
ιστορία.

Φ φ Φ φ Φ φ

Φ φ

 Τι ιστορία λέει ο παππούς;
Συμπλήρωσε τα Φ φ που λείπουν
και διάβασε.

Κάθε ___ορά που ο άνεμος
___υσά δυνατά, είναι γιατί
οι νεράιδες έχουν γάμο.
Τότε στήνουν χορό από τη γη
μέχρι τα σύννε___α.

___υσά και η τραγουδιστή ___ωνή τους
Είναι το σ___ύριγμα του ανέμου.

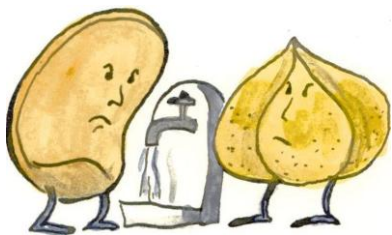
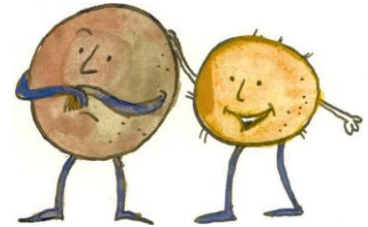
Λαϊκή παράδοση από τη Ζάκυνθο και
τη Λακωνία, ελεύθερη διασκευή. Πολίτης, Ν.
1994. Παραδόσεις. Αθήνα: Γράμματα

Παραμύθι, μύθι, μύθι
το κουκί και το ρεβίθι,
εμαλώνανε στη βρύση.

Και περνάει η φακή
και τα βάζει φυλακή.

Και η φάβα τής φωνάζει:

«Φακή, άσ' τα, δεν πειράζει».

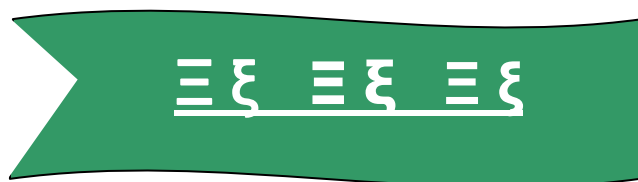
Το παράξενο ταξίδι της Συννεφένιας

– Ξέρω κι εγώ ένα παραμύθι για τον άνεμο και τη βροχή.

<< Ο βασιλιάς Φωτιάς, η Συννεφένια και η κόρη τους η Χιονένια ζούσαν σε ένα παλάτι. Ο Φωτιάς δεν τις άφηνε να βγουν έξω ποτέ. Στερώνε την πόρτα με ένα βαρύ ξύλο.

Μια μέρα όμως το ξέχασε. Τότε ο Άνεμος φύσηξε δυνατά και άρπαξε τη Συννεφένια. Την πήρε μαζί του στο ταξίδι του...

Ξ Ξ

Τι λέει ο Άνεμος στον Ήλιο;
Συμπλήρωσε τα Ξ Ξ που λείπουν
και διάβασε.

__ημέρωσε, Ήλιε.

Ε__ήντα πέπλα μετά__ένια

φτιά__ε για τη Συννεφένια.

Ταξιδεύει η Συννεφένια
με του Ανέμου τα φτερά.
Χίλια δάκρυα μεταξένια
στο ταξίδι της σκορπά.

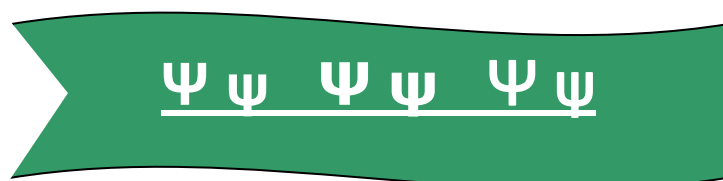
Ψιχάλες

...Ο Φωτιάς έψαχνε σε όλη τη γη,
πουθενά η Συννεφένια.

Ο Άνεμος πετούσε ψηλά με τη Συννεφένια
στα φτερά του. «Θέλω να δω την κόρη μου»
έλεγε η Συννεφένια και δάκρυζε. Ψιχάλες τότε
έπεφταν στη διψασμένη γη.

Ο Άνεμος της φώναζε: «Κλάψε όσο θες,
στη γη δεν ξαναγουρνάς». Τότε το κλάμα της
δυνάμωνε και γινόταν βροχή. >>

Ψ Ψ

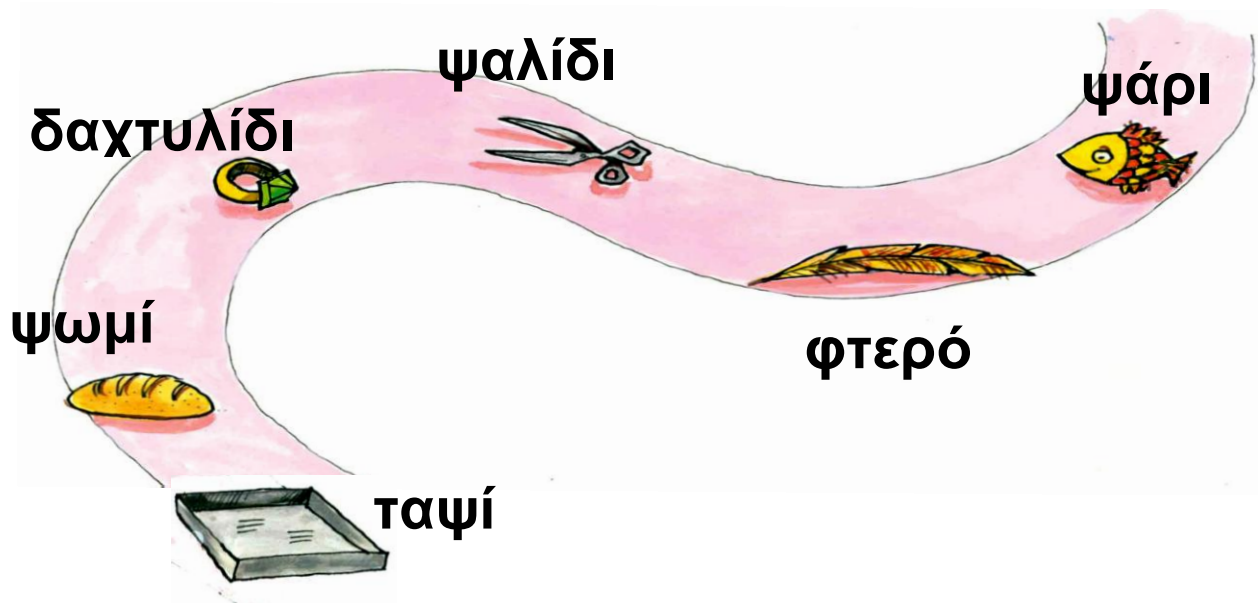
Αστέρι, που θα
βρω τη μαμά μου;

Μάζεψε από τον δρόμο
τις λέξεις που έχουν ψ.
Ύστερα ρώτα τον Άνεμο.

Βοήθησε τη Χιονένια.
Βάλε σε κύκλο τις λέξεις που έχουν ψ.

Όταν δακρύζει η Συννεφένια,
ψιχάλες πέφτουν απαλά.
Ψηλά κοιτά τότε η Χιονένια,
στο σύννεφο χαμογελά.

Πουπουλένια σύννεφα

Πού πουλάνε πουπουλένια σύννεφα;
Στων ονείρων τα παζάρια.
Πού πουλάνε πουπουλένια όνειρα;
Στων παιδιών τα μαξιλάρια.

Ποιος τινάζει φτερωτά παπλώματα
και στη γη πέφτουν νιφάδες;
Τ' ουρανού ποιος πλένει τα πατώματα
και γεμίζουν σαπουνάδες;

Ποιος μετράει προβατάκια αμέτρητα
και τα όνειρα ποτίζει;
Ποιος χαϊδεύει νυσταγμένα βλέφαρα
και το σύννεφο δακρύζει;

Θωμάς Μοσχόπουλος, Ξένια Καλογεροπούλου
για το θεατρικό έργο Μια ιστορία με ιστορίες
του Τζ. Ροντάρι. Κυπουργός, Ν. 2001.
Τα μυστικά του κήπου (ψηφιακός δίσκος).
Αθήνα: Σείριος

Καλά Χριστούγεννα, καλή χρονιά

Χριστούγεννα, Πρωτούγεννα,
πρώτη γιορτή του χρόνου
για βγείτε, δείτε, μάθετε
πως ο Χριστός γεννάται.
Γεννάται και ανατρέφεται
με μέλι και με γάλα.
Το μέλι τρώνε οι άρχοντες
το γάλα οι αφεντάδες.
Εμείς εδώ δεν ήρθαμε
να φάμε και να πιούμε,
παρά σας αγαπούσαμε
κι ήρθαμε να σας δούμε.
Δώστε μας και τον κόκορα,
δώστε μας και την κότα,
δώστε μας και πέντ' έξι αυγά
να πάμε σ' άλλη πόρτα.

Κάλαντα Πελοποννήσου

Εμμανουήλ Τζάνες, Η προσκύνηση των Μάγων

Νικηφόρος Λύτρας, Τα Κάλαντα

Χριστουγεννιάτικο στολίδι

Υλικά

- **ένας φελλός**
- **σύρμα**
- **ένα μικρό κόκκινο κουρέλι**
- **πινέλο**
- **χρώματα**
- **κόλλα**

Οδηγίες

**Ζωγραφίζουμε πάνω στον φελλό
το πρόσωπο του Αϊ-Βασίλη.**

**Χώνουμε στον φελλό
κομματάκια από σύρμα για χέρια
και για πόδια.**

**Από το κόκκινο κουρέλι
φτιάχνουμε τα ρούχα
και το καπέλο του.**

**Κολλάμε το καπέλο
στο κεφάλι του.**

Περιοδικό Γέφυρες

Γέφυρες, 7. Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2002,
σελ. 42

Λέξεις – κλειδιά

**Πού είναι ο Άρης;
παπί, πίτα, πατάτα,
τόπι, έλα, πανί, πάμε**

**Αντίο θάλασσα
θάλασσα, αχινός, μαμά**

**Τιτίνα, η κότα
πίτα, τρένο, Τιτίνα**

**Πεπόνι, πεπόνι!
πεπόνι, παππούς, παπαγάλος**

**Ένα χελιδόνι
χελιδόνι, έχει, έλα**

**Τάσος, το σαλιγκάρι
σαλιγκάρι, σαλάτα, Τάσος**

**Ο κύριος με το καπέλο
πακέτο, καπέλο, κότα**

**Όλοι στον κήπο
κήπος, σάκος, όχι**

**Νυχτώνει
είναι, λίμνη, Νένα**

**Ρινόκερος και κόκορας
κορίτσι, ρινόκερος, κόκορας**

**Ιστορίες
ιστορία, ιπποπόταμος**

**Θέατρο Σκιών
θέατρο, σπαθί**

**Μύτη σαν σαλάμι
μύτη, σαλάμι, όνομα**

**Μήλα και καμήλα
μήλο, καμήλα, σκηνή**

**Γάτα και παπαγάλος
γάτα, παπαγάλος**

**Ένα λεμόνι με φτερά
λεμόνι, κασέλα, καλάθι**

**Χάσαμε τη γάτα
μηχανάκι, λάχανο**

**Ένα ζιζάνιο στη ζύμη
ζύμη, ζάχαρη, ζιζάνιο**

**Μου χαρίζεις την ουρά σου;
ουρά, γουρούνι, αλεπού**

**Με βάρκα και σωσίβιο
σωσίβιο, κουτάβι, βροχή**

**Μόνος στο σκοτάδι
σκοτάδι, δρόμος, μουσούδα**

**Χωρίς φως
φως, φύσημα, φακός**

**Το παράξενο ταξίδι της Συννεφένιας
ξύλο, ξεχνώ, ταξίδι**

**Ψιχάλες
ψάχνω, ψιχάλα**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Σελ. 48–49:

1. Ο αποχαιρετισμός της μάνας www.cslab.ece.ntua.gr/~phib/hellas/photos.htm

2. Αλ. Αλεξανδράκης, Προέλασις, 1945. Στο CD-ROM «Νεοελληνική Ζωγραφική», περιοδικό RAM, Μάιος 1997.

3. Το Έπος του '40. Λαϊκή Εικονογραφία. 1987. Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος: Αθήνα.

4. Ε.Λ.Ι.Α (Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο).

5. Προϊόν ψηφιακής επεξεργασίας της Ου. Λυμπεροπούλου.

6. «28η Οκτωβρίου»: Η Καθημερινή της Κυριακής, «Επτά ημέρες», 7-4-2002.

7. Ε.Λ.Ι.Α (Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο).

8. Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος.

Σελ. 57:

1. «Καραγκιόζης αεροπόρος» στο *Ελληνικό Θέατρο Σκιών. Φιγούρες από φως και ιστορία*. 2004. Αθήνα: Ε.Λ.Ι.Α.

2. Ο Καραγκιόζης μάεστρος. Θέατρο Σκιών Σπαθάρη. 1997. Αθήνα: Ακρίτας.

**3. «Μορφονιός» στο Ελληνικό Θέατρο Σκιών.
Φιγούρες από φως και ιστορία. 2004. Αθήνα:
Ε.Λ.Ι.Α.**

Σελ. 95:

**1. Εμμ. Τζάνες, Η προσκύνηση των Μάγων.
Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο.**

2. Ν. Λύτρας, Τα κάλαντα. Εθνική Πινακοθήκη.

Περιεχόμενα

Γνωριμία με τους ήρωες..... 8

1η ενότητα: Πού είναι ο Άρης;

Πού είναι ο Άρης; 11

2η ενότητα: Η παρέα

Αντίο, θάλασσα 24

Τιτίνα, η κότα 26

Πεπόνι, πεπόνι! 28

Ένα χελιδόνι..... 30

Τάσος, το σαλιγκάρι 32

Ο κύριος με το καπέλο..... 34

Όλοι στον κήπο..... 36

Νυχτώνει 39

Ρινόκερος και κόκορας..... 42

Ιστορίες 44

28η Οκτωβρίου 46

Το παπί της Παυλίνας Παμπούδη..... 48

3η ενότητα: Μια παράσταση στην πλατεία

Θέατρο Σκιών 51

Μύτη σαν σαλάμι 53

Μήλα και καμήλα 56

Γάτα και παπαγάλος 58

Ένα λεμόνι με φτερά 60

Χάσαμε τη γάτα 62

Ένα ζιζάνιο στη ζύμη	64
Στο ζαχαροπλαστέιο του Γλυκόσαυρου της Μαριανίνας Κριεζή ..	66

4η ενότητα: Το σύννεφο έφερε βροχή

Μου χαρίζεις την ουρά σου;.....	68
Με βάρκα και σωσίβιο	70
Μόνος στο σκοτάδι	72
Χωρίς φως	74
Το παράξενο ταξίδι της Συννεφένιας	77
Ψιχάλες	79
Πουπουλένια σύννεφα των Θωμά Μοσχόπουλου και Ξένιας Καλογεροπούλου	81
Καλά Χριστούγεννα, καλή χρονιά	82
Λέξεις-κλειδιά	86

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α).

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ -ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.